

УДК 355.071.2(593)«19»

О. М. Легкошкур

УДОСКОНАЛЕННЯ БОЙОВОГО МИСТЕЦТВА ТАЙЦІВ МУАЙ-ТАЙ У ХХ СТОЛІТТІ

У статті Легкошкур О.М. «Удосконалення бойового мистецтва тайців Муай-тай у ХХ ст.» розглянуто розвиток бойового мистецтва Таїланду в ХХ ст. Доведено, що зміни відбувалися під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів.

Ключові слова: муай-тай, бойове мистецтво, рукопашний бій.

В статье Легкошкур О. Н. «Усовершенствование боевого искусства тайцев Муай-тай в ХХ в.» рассмотрено развитие боевого искусства Таиланда в ХХ в. Доказано, что изменения происходили под влиянием внешних и внутренних факторов.

Ключевые слова: муай-тай, боевое искусство, рукопашный бой.

The development of the martial art of Thailand in the XX century is considered in the article “The Improvement of Martial Art of Thai Muay Thai in the XX century” by Olga Legkoshkur. It is proved that the changes happened under the influence of external and internal factors.

Key words: Muay Thai, martial art, hand-to-hand fighting.

Постановка²¹проблеми. Бокс Муай-Тай, що є унікальною культурною спадщиною Таїланду, здобуває останнім часом популярність в усьому світі. Актуальність даної теми полягає, в тому що техніка Муай-Тай є дуже популярною у світі. Вона розвивалася на протязі багатьох століть та в деякій мірі модернізувалася до умов того чи іншого періоду розвитку тайського народу. Але суть техніка залишилася в Муай-Тай.

Аналіз досліджень. В написанні статті спиралися на публікації: літератури й інтернет, що висвітлюють методіку тренування Муай-Тай у Таїланді. Незважаючи на свою багаторічну історію (близько 2000 років) Муай-Тай не має належного науково-методичного обґрунтування. Доступні нам джерела описують цікавлять нас питання тільки загальною.

Джерельна база роботи Детальніше розкрити дану тему дозволяють збірки документів і матеріалів, що вийшли як в радянське, так і пострадянський час.

В даній роботі були використані книги Ребрикової Н.В. «Нариси нової та новітньої історії Таїланда», де міститься відомості про правління тайських королів та їхній вплив на розвиток бойового мистецтва тайців [6].

У статтях за 2000-2011рр. є дані про сучасну історію Муай-Тай та вплив Муай-Тай в світі, зо-

крема про сучасну техніку ведення бою [1,2,3,4,5].

Мета статті є більш детальне освітлення і аналіз історії модернізації техніки бою Муай-Тай у ХХ столітті.

Виклад основного матеріалу. У часи правління короля Рама VI двобої з Муай – Тай одержали ще більше поширення [5]. Бої, які раніше проводилися на імпровізованих рингах, стали проводитися на стандартних піднятих рингах, оточених канатами. Перший ринг був побудований в 1921 році в Суан Кулапе. В 1912 році тайці вперше познайомилися з європейським боксом. І щоб уникнути плутанини в назвах Муай був перейменований у Муай -Тай (бокс вільних або тайський бокс), а європейський бокс стали називати Муай Сакон (міжнародний бокс).

Завдяки появі Муай Сакон в 1919 році в Муай -Тай минулого уведено боксерські рукавички, а пізніше були прийняті інші зміни й удосконалення, наприклад, тип рингу, розбивання бою на раунди, використання хвилинної системи відліку часу. Під час правління короля Рама VII, у революційний період, і в Банкоку, і в провінціях створювалися стаціонарні боксерські стадіони, однак вони потроху зникли під час другої світової війни [2].

Муай-Тай багато століть був улюбленим видом спорту для тайців. Кожний міг вивчати Муай-Тай, будь те проста людина або сам король.

Муай-Тай був частиною шкільної програми до 1920 р., поки це не було скасовано. Люди, однак, продовжували вивчати Муай -Тай у клубах і спортзалах, як і сьогодні.

У 1921, під час правління короля Рами VI, Муай-Тай став розвиватися як вид спорту. Генерал Прайя Нонсен Сурендра Панди з доручення короля організував на території одного з коледжів Бангкока центр вивчення Муай-Тай. Генералу Прайя Нонтисен Сурендра Пакди, керівнику тайських скаутів, було доручено влаштувати на стадіоні Суан Кулаб, що знаходиться на території одного з коледжів у Банкоку, спеціальну площадку для занять Муай-Тай. Щосуботи там проводилися змагання, у яких, сплативши вступний пай, що складає біля одного бата, тобто вартість чотирьох гарних вечерів з декількох блюд, міг брати участь будь-який бажуючий. Бої проходили за участю одного рефері - в одинадцять раундів тривалістю по три хвилини кожний.

У 1929 році був зроблений ще один крок у напрямку наближення Муай- Тай до європейських стандартів, коли після смертельного випадку "на ринзі", традиційна для Таїланду обв'язка рук поступилася місцем боксерським рукавичкам європейського типу. Муай-Тай остаточно прийняв свій сучасний вид [3].

У 1930 р. відбулися кардинальні зміни в Муай- Тай. Твердий характер Муай- Тай був змінений під міжнародні правила боксу. Були заборонені помітні типу дзюдо й удари в пах. Це дало можливість підвищити успіх боксерів Муай – Тай у міжнародному боксі. Відтоді визначилися основні положення в правилах і інструкціях Муай- Тай, які існують і використовуються й по нині.

Остаточно назва Муай-Тай була закріплена за цим бойовим мистецтвом після буржуазної революції 1934 року, коли Сіам перемінив свою назву на Таїланд. "Тай" значить "вільний", і "Муай -Тай" можна перевести і як "тайський бокс", і як "сутичка вільних", і як "вільний бокс".

В 1941 тодішній прем'єр-міністр фельдмаршал П.Пібулсонгкрам віддав розпорядження про будівлю боксерського стадіону на Рачадамнен Авеню. Розпорядження вийшло через два роки після того, як уряд видав Акт про експропріацію у власників землі, відповідно до якого вони повинні були здати свої володіння уздовж Рачадамнен Авеню для того, щоб уряд міг побудувати свої адміністративні будинки відповідно до плану міста. Спочатку стадіон хотіли побудувати на площі саду Місакаван, на перетинанні Пітсанолоке Роуд і Рачадамнен Нок Авеню. Пізніше обране спочатку місце було перенесено на теперішнє місце, тому що ділянка землі була занадто мала для будівлі стадіону. Стадіон Рачадамнен, що зараз дотепер коштує на тім же місці, розташований на Рачадамнен Нок Авеню на розі Панієнг Роуд напроти військової академії Чулачомклао. Контракт на будівництво стадіону одержала фірма Imprese Italiane All'Estere-Oriente. 1 березня 1941 року був закладений

фундамент і почалося будівництво, що, не будучи завершеним, було зупинено під час другої світової війни через відсутність асигнувань. Після закінчення другої світової війни в серпні 1945 року будівництво було відновлено. Для його завершення треба було всього 4 місяці й 23 грудня національний боксерський стадіон був готовий до свого першого двобою. Двобої на стадіоні проходили під відкритим небом до 1951 року, коли було завершено будівництво даху й додаткових місць.

Протягом 7 років стадіон, керований фірмою Crown Property, зазнавав збитків. Менеджер стадіону Чалем Чеосакул запропонував дозволити стороннім організаціям управляти стадіоном і 24 травня 1953 року заснував Рачадамнен До., Лтд., що дотепер організує боксерські двобої на цьому стадіоні. Одинадцять років через послу відкриття стадіону Рачадамнен, 8 грудня 1956 р., був відкритий другий найбільший боксерський стадіон Таїланду — Лумпіні. Цей стадіон був побудований для збільшення фінансових надходжень для потреб тайської армії, і там було дозволено брати участь у двобоях у вільний час тайським військовослужбовцем.

У середині 1960-х років у Європі і США почався справжній бум тайського боксу. Саме тоді представники Муай-Тай запропонували представникам інших бойових мистецтв битися з ними. Виклик прийняли майстри Кекушинкай-карате. Історичний матч відбувся 17 лютого 1966 у Бангкоці. З кожної сторони брало участь по 3 спортсмена. Матч закінчився з рахунком 2:1 на користь майстрів Кекушинкай-карате. Проте вони по достоїнству оцінили Муай-Тай і взяли на озброєння деякі його елементи [4].

В 1962 році були опубліковані офіційні правила, у яких бої були розбиті на 5 раундів по 3 мінута кожний з 2-х хвилинною перервою між раундами, боксери були розділені на вагові категорії. Кожної вагової категорії були дані міжнародні назви, такі як вага півня, легка вага й т.д. Муай -Тай розвивається й донині, але що залишається без змін, так це використання флейт і барабанів як музичний акомпанемент двобоїв, і це вважається унікальною характеристикою Муай -Тай.

Після другої світової війни Муай – Тай поширюватися в Європі й Америці. Найбільше поширення Муай -Тай одержав у Голландії, де піонерами були Ян Плаас і Том Харінк. Не випадково 15 січня 1984 р. в Амстердамі була створена Європейська (EMTA) і Всесвітня (WMTA) Асоціації Муай –Тай [4]. Але їхня діяльність не мала належного розвитку, як і інших двох організацій — Міжнародної Асоціації Муай –Тай (IMTA) і Міжнародної Федерації Муай – Тай (IMF), створених пізніше в Таїланді. Тому в 1995 р. у Банкоку була створена Всесвітня Рада Муай- Тай (WMTC), що спробував об'єднати всі міжнародні й національні професійні організації Муай - Тай.

На сьогоднішній день до Міжнародної Федерації Муай – Тай входять регіональні організації більш 70 країн, це саме велике з аматорських об'єднань Муай-Тай [5]. Паралельно діють організації, що проводять професійні бої. З ростом популярності Муай-тай в усьому світі багато професійних ліг кікбоксинга переключилися на тайський бокс і його європейський різновид - тайкікбоксинг.

12 березня 1977 році майстри Муай-Тай здобули красиву перемогу над кік-боксерами, незважаючи на необхідність воювати за правилами кик-боксинга, тобто, не прибігаючи до допомоги ліктів і коліней, техніка роботи якими є одним з головних козирів Муай-Тай. 6 травня того ж року в Бангкоці був проведений подібного роду матч із каратистами. Підсумок був той же. Зараз Муай-Тай поширився по усьому світі, але і його корені, і його кращі майстри знаходяться в Таїланді.

Аматорський Муай- Тай одержав розвиток з 1971 р. Перші змагання були проведені в Банкоку за участю боксерів з п'яти інститутів: Університету Срінакарін, коледжів фізичного утворення Чіангмая, Махасаракама, Яли й Удорнтані. З метою запобігання травм у правила були введені захисні пристосування для тулуба й голови. Уперше Муай – Тай був уведений у програму національних ігор Таїланду в 1993 р. у Кін Кене. Перший міжнародний турнір був проведений у травні 1993 року в Яла, а перший Кубок Короля, що назався неофіційним чемпіонатом миру був проведений за версією IFMA у грудні 1994 р. у Чантабурі (Таїланд). У ньому взяли участь команди з 20 країн, у тому числі й з Росії. А в

наступному 1995 р. у м. Банкоку (Таїланд) був проведений чемпіонат світу з версії IAMTF — Міжнародної аматорської федерації Муай -Тай, що була створена 20 квітня 1993 року.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином Муай -Тай - це національний спорт Таїланду. Мистецтво Муай-Тай у різних модифікаціях розповсюджена також у сусідніх країнах - Камбоджі, М'янмі, В'єтнамі й Малайзії. У Європі для нього прижилася назва тайський (або таїландський) бокс, а також тай-бокс. Спортивний Муай -Тай призначений для широких верств населення, і дає прекрасні навички самооборони. Муай -Тай став стандартом де-факто ударної техніки для двобоїв за правилами змішаних видів єдиноборств (ММА).

ЛІТЕРАТУРА

1. Муай тай// Інтернет: <http://www.free-time.ru/razdels/fight/muaitai.html>
2. ИСТОРИЯ МУАЙ-ТАЙ// Інтернет: <http://voindao.ru/tailand/taimt1.html>
3. ТАЙСКИЙ БОКС В МИРЕ// Інтернет: <http://www.lotos-club.com/index.php?type=review&area=1&p=articles&id=13>
4. Возникновение Муай Тай <http://rovesnikdonetsk.ucoz.ru/publ/3-1-0-1>
5. Кратко об истории тайского бокса // Інтернет: <http://www.hors-club.ru/articles/7-thai-box-articles/41-thai-box-hisoty-inbrief.html>
6. Ребрикова Н.В. Очерки новейшей истории Таиланда.(1918-1959) : / Ребрикова Н.В.- М.: Издательство иностранной литературы, 1960.-215 с.